

KLAGANDE

Comex Electronics AB, 556314-8153

Ombud: Advokat Christoffer Stavenow

MOTPART

Kammarkollegiet

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 19 mars 2025 i mål nr 1113-25,
se bilaga A

SAKEN

Offentlig upphandling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

Kammarrättens interimistiska beslut den 28 mars 2025 upphör därmed att gälla.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

YRKANDEN M.M.

Comex Electronics AB yrkar att kammarrätten ska besluta att upphandlingen ska rättas genom att en ny anbudsutvärdering genomförs där bolagets anbud ska kvalificeras och tas med. I andra hand yrkar bolaget att upphandlingen ska göras om. Bolaget för fram i allt väsentligt vad som förts fram i förvaltningsrätten och pekar särskilt på följande.

Enligt fråga a under avsnitt 3.2 i upphandlingsdokumentet ska anges om annat företag åberopas för att uppfylla krav i detta kapitel, dvs. i kapitel 3. Bolaget svarade nej på frågan då behov av underleverantörer endast fanns beträffande teknisk och yrkesmässig kapacitet och det berörs inte i kapitel 3. I kapitel 4 under fråga b angående om företag åberopas i form av underleverantör angav bolaget vilka företag som avsågs. I avsnitt 4.1.5, Teknisk och yrkesmässig kapacitet, finns det ingen symbol för egenförsäkran (ESPD) och eftersom kraven i kapitlet inte kan tolkas som att de omfattas av ESPD-systemet har bolaget inte haft någon skyldighet att lämna in en sådan försäkran för något annat företag. Bolaget har inte heller beretts möjlighet att enligt avsnitt 3.5 få komma med invändningar. Kammarkollegiet har brutit mot både transparens- och likabehandlingsprincipen. Transparensprincipen kräver att eventuella krav på ESPD-dokument tydligt framgår av upphandlingsdokumentet. Kammarkollegiets otydlighet och obenägenhet att låta bolaget komplettera sitt anbud har lett till skada för bolaget. Skadan är omfattande eftersom bolaget gått miste om ett statligt ramavtal.

Kammarkollegiet anser att överklagandet ska avslås och hänvisar till det som har förts fram i förvaltningsrätten samt framhåller bl.a. följande. Bolaget uppfyller inte kvalificeringskraven då bolaget inte har lämnat egenförsäkran för annat företag vars kapacitet åberopats. I upphandlingen har sju av åtta sökanden åberopat annat företags kapacitet. Av de sju har samtliga utom Comex lämnat in en egenförsäkran för åberopade företag.

Upphandlingsdokumentet är utformat så att alla normalt omsorgsfulla leverantörer kan tolka kravet på samma sätt. Kvalificeringskrav finns enbart i upphandlingsdokumentets kapitel 4, så felskrivningen i kapitel 3 om ”i detta kapitel” är visserligen olycklig men ändå möjlig att förstå. Kammarkollegiet kan inte styra över ESPD-symboler i upphandlingsverktyget Mercell TendSign till följd av en teknisk begränsning men kompenserar för den bristen genom att i alla andra avseenden i upphandlingsverktyget vara tydlig med vad som gäller.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten instämmer i förvaltningsrättens bedömning att Kammarkollegiet har haft saklig grund för att ompröva det första selekteringsbeslutet i upphandlingen och ersätta det med ett nytt.

Kammarrätten anser vidare att även om upphandlingsdokumentet har vissa brister är dessa inte av sådant slag att upphandlingen kan sägas ha skett i strid mot upphandlingsreglerna. Trots bristerna framgår det tillräckligt tydligt att om en sökande åberopar annat företags kapacitet för att uppfylla krav, t.ex. för teknisk och yrkesmässig kapacitet, ska sökanden redan vid anbudet lämna egenförsäkran för det företaget. Comex har inte lämnat egenförsäkran för något sådant företag. Att Kammarkollegiet av det skälet ansett att Comex inte uppfyller kvalificeringskravet har inte stått i strid med upphandlingsreglerna.

Inte heller i övrigt har det kommit fram att upphandlingen har genomförts i strid mot 4 kap. 1 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling eller någon annan bestämmelse i den lagen. Det saknas därmed skäl att ingripa mot upphandlingen. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (KR-09).

I avgörandet har deltagit kammarrättsrådet Charlotta Lokrantz Sandberg (ordförande), kammarrättsrådet Susanne Ericson och adjungerade rådet Mikaela Stranne (referent).

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 8

DOM
2025-03-19
Meddelad i Stockholm

Mål nr
1113-25

SÖKANDE

Comex Electronics AB, 556314-8153

Ombud: Advokat Christoffer Stavenow

MOTPART

Kammarkollegiet

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

Besöksadress
Tegeluddsvägen 1

Telefon
08-561 680 00

Öppettider
måndag–fredag
08:00–16:00

Postadress

115 76 Stockholm

E-post
avd8.fst@dom.se

Webbplats
www.domstol.se/forvaltningsratten-i-stockholm/

YRKANDEN M.M.

Kammarkollegiet genomför en ramavtalsupphandling av bärbara datorer (dnr 23.3.3262-2024). Upphandlingen genomförs som ett selektivt förfarande enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU. Den 10 oktober 2024 gavs Comex Electronics AB (bolaget) möjlighet att lämna anbud i upphandlingen. Vid selekteringsbeslut den 9 januari 2025 beslutade Kammarkollegiet att inte selektera bolaget med motiveringen att bolaget inte uppfyller samtliga kvalificeringskrav eftersom bolaget inte inkommit med egenförsäkran för företag vars kapacitet det åberopat för att uppfylla kvalificeringskraven i vissa angivna avsnitt. Vid tilldelningsbeslut den 13 januari 2024 beslutade Kammarkollegiet att teckna avtal med sex andra anbudsgivare än bolaget.

Bolaget ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar i första hand att rättelse ska ske på så sätt att bolagets anbud kvalificeras och tas upp till utvärdering och i andra hand att upphandlingen ska göras om. Bolaget för fram bl.a. följande. Kammarkollegiet har brutit mot principerna om transparens och likabehandling i 4 kap. 1 § LOU. Bolaget har blivit uteslutet ur upphandlingen på felaktiga grunder och har därigenom lidit skada. Det krävs enligt upphandlingsdokumentet inte egenförsäkran (ESPD) för underleverantörer av enbart teknisk och yrkesmässig kapacitet i anbudsskedet. Det aktuella kravet innebär att ESPD ska lämnas om anbudsgivare behöver samtidig hjälp att uppfylla kraven på ekonomisk och finansiell ställning och teknisk och yrkesmässig kapacitet. Det framgår av avsnitt 6 i upphandlingsdokumentet att Kammarkollegiet ska begära in listan med bevisen för kvalificeringskraven i efterhand. Att ”Bilaga *Sanningsförsäkran*” enligt upphandlingsdokumentets sjätte kapitel ska lämnas på begäran, liksom avsaknaden av ESPD-symbol i det avsnitt som avser tekniska krav, ger även stöd för det. Bolaget uppfyller kraven på ekonomisk och finansiell ställning och de aktuella kvalificeringskraven behöver därmed endast uppfyllas av bolaget självt. Upphandlingsverket har visat att anbudet var komplett och Kammarkollegiet har initialt kvalificerat

bolaget att lämna anbud. Beslutet var gynnande mot bolaget och bolaget hade fog att uppfatta att alla kvalificeringskrav var uppfyllda. Kammarkollegiet har låtit ett annat bolag komplettera sitt anbud med nya uppgifter. Genom att enbart låta en av anbudsgivarna komplettera uppgifter har Kammarkollegiet brutit mot likabehandlingsprincipen.

Kammarkollegiet anser att ansökan om överprövning ska avslås och för fram bl.a. följande. Sökande har möjlighet att åberopa andra företags kapacitet för att uppfylla kvalificeringskrav som avser teknisk och yrkesmässig kapacitet. Det är ett krav i upphandlingen att den sökande för varje åberopat företag som lagts till ska lämna en egenförsäkran. Endast sökande som lämnar in en egenförsäkran får lämna in kompletterande dokument efter sista ansökningsdag.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

Upphandlande myndigheter ska enligt 4 kap. 1 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt 20 kap. 6 § LOU besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

En upphandlande myndighet får enligt 4 kap. 9 § LOU tillåta eller begära att en leverantör rättar en felskrivning, felräkning eller något annat fel i en handling som har getts in av leverantören. Myndigheten får också tillåta eller begära att

en leverantör förtydligar eller kompletterar en sådan handling. En sådan åtgärd ska vara förenlig med principerna om likabehandling och öppenhet.

Gemensamt för åtgärderna rättelse av fel, förtydligande och komplettering är att de inte innebär att anbudet ändras i sak. Kammarrätterna har i flera fall ansett att obligatoriska uppgifter om exempelvis underleverantörer, referensuppdrag, tidsplan och ansvarsförsäkring som helt utelämnas i en anbudsansökan eller ett anbud inte kan kompletteras (se prop. 2015/16:195 s. 447 samt s. 978 och där angivna avgöranden).

Ett anbud får inte antas om det inte uppfyller alla obligatoriska krav, eftersom ett sådant förfarande strider mot likabehandlingsprincipen (HFD 2016 ref. 37 I och II).

Förvaltningsrättens bedömning

Omprövning av tidigare selekteringsbeslut

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att ett selekteringsbeslut inte är ett gynnande beslut i förvaltningsrättslig mening. Det har enligt förvaltningsrätten inte kommit fram annat än att skälet till Kammarkollegiets omprövning av sitt tidigare beslut att bjuda in bolaget att lämna anbud var att myndigheten bedömt att bolaget inte skulle ha kvalificerats och därmed inte heller bjudits in att lämna anbud. Det har inte kommit fram några omständigheter till stöd för att omprövningen har skett i syfte att kringgå upphandlingsreglerna eller de upphandlingsrättsliga principerna (jfr bl.a. Kammarrätten i Sundsvalls dom den 23 augusti 2006 i mål nr 621-06 och Kammarrätten i Stockholms dom den 19 juli 2010 i mål nr 3503-10). Kammarkollegiet har därmed haft saklig grund för att ompröva det tidigare selekteringsbeslutet och ersätta det med ett nytt.

Upphandlingsdokumentets kvalificeringskrav

Under punkten 3.2 *Åberopande av andra företags kapacitet* i upphandlingsdokumentet anges bl.a. följande: ”Den sökande har möjlighet att åberopa andra företags kapacitet för att uppfylla kvalificeringskrav som avser ekonomisk och finansiell ställning enligt avsnitt *Ekonomisk och finansiell ställning* och teknisk och yrkesmässig kapacitet enligt avsnitt *Teknisk och yrkesmässig kapacitet* samt begränsningskriterier enligt avsnitt *Begränsningskriterier*”.

Vidare anges i samma avsnitt bl.a. följande: ”För åberopat företag ska den sökande sedan lämna egenförsäkran direkt i kapitel *Uteslutning, kvalificering och begränsning av sökande*, för varje åberopat företag som lagts till”.

Förvaltningsrätten bedömer att ovan återgivna skrivningar inte kan förstås på annat sätt än att sökande har möjlighet att åberopa andra företags kapacitet för att uppfylla kvalificeringskrav som avser ekonomisk och finansiell ställning enligt avsnittet *Ekonomisk och finansiell ställning* samt att sökande har möjlighet att åberopa andra företags kapacitet för att uppfylla kvalificeringskrav som avser teknisk och yrkesmässig kapacitet enligt avsnittet *Teknisk och yrkesmässig kapacitet*. För sådana företag ska anbudsgivaren lämna egenförsäkran på det sätt som anges i det aktuella avsnittet. Kravet på att egenförsäkran ska lämnas för företag vars kapacitet åberopas för att uppfylla kvalificeringskrav som avser teknisk och yrkesmässig kapacitet är enligt förvaltningsrättens bedömning därmed tillräckligt transparent för att inte stå i strid med kravet på öppenhet i 4 kap. 1 § LOU. Att det i upphandlingsdokumentet anges att vissa kompletterande dokument, t.ex. att sanningsförsäkran, ska lämnas på begäran medför enligt förvaltningsrätten inte någon annan bedömning eftersom dessa dokument avser andra förhållanden. Förvaltningsrätten bedömer vidare att det med tillräcklig tydlighet i det aktuella avsnittet framgår hur sådan egenförsäkran ska lämnas. Det gäller även med beaktande av det som bolaget har fört fram om hur upphandlingsdokumentet har varit utformat. Det framgår av

handlingarna att bolaget inte har lämnat in egenförsäkran på det sätt som föreskrivs för de företag vars kapacitet bolaget har åberopat för att uppfylla kvalificeringskrav avseende teknisk och yrkesmässig kapacitet.

Av selekteringsbeslutet framgår att en annan anbudsgivare har förtydligat i vilken ort ett center varit placerat samt huruvida en konsult uppfyllt ett krav. Det rör sig enligt förvaltningsrättens mening om uppgifter hänförliga till redan inlämnade handlingar och innebär inte att några nya uppgifter tillfördes anbudet. Det kan därmed inte likställas med att komplettera ett anbud med kravställda dokument. Bolaget har således inte visat att Kammarkollegiet har brutit mot likabehandlingsprincipen genom att inte tillåta bolaget att komplettera sitt anbud med egenförsäkran för åberopade företag.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis bedömer förvaltningsrätten att upphandlingen inte har genomförts i strid med de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU. Det har inte heller kommit fram att upphandlingen har genomförts i strid med någon annan bestämmelse i lagen. Det saknas därmed skäl att ingripa mot upphandlingen. Ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-05).

Jonas Opperud
Rådman

Förvaltningsrättsnotarien Tove Medelius har varit föredragande.

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.

Hur man överklagar

KR-09

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga det till Högsta förvaltningsdomstolen. Överklagandet ska skickas till kammarrätten. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet.

I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen senast den dag tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen är en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får Högsta förvaltningsdomstolen inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Prövningstillstånd i Högsta förvaltningsdomstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta förvaltningsdomstolen ska pröva ett överklagande. Högsta förvaltningsdomstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rätts-tillämpningen att överklagandet prövas, eller
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller kammarrättens beslut. Det är därför viktigt att du i överklagandet tar med allt som du vill föra fram.

Så här gör du

1. Skriv kammarrättens namn, målnummer och beslutsdatum.
2. Förklara vilken ändring du vill ha och varför du tycker att beslutet ska ändras.
3. Förklara varför du anser att Högsta förvaltningsdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd ovan).
4. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Bifoga de skriftliga bevis du hänvisar till om de inte redan finns i målet.
5. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om hur domstolen kan nå dig: e-postadresser, postadresser,

och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

6. Skicka eller lämna in överklagandet till kammarrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Kammarrätten kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet, och då står kammarrättens beslut fast.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar kammarrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta förvaltningsdomstolen.

Har du tidigare fått handlingar med förenklad delgivning kan även Högsta förvaltningsdomstolen skicka handlingar på detta sätt.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med kammarrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.